

L'APAT

UN CADA DISSAPTE

PREUS

Un número.	5 cèntims.	Un any de subscripció	2'50 pessetas.
Deu números.. . . .	30 »	Deu subscripcions anyals. 13	»

EN LA LLIBRERIA DE D. ALVAR VERDAGUER, RAMBLA DEL MITJ, 5, BARCELONA
Y EN CASA D EUGENI GUAL, SANT SADURNÍ DE NOYA.

PLAT DEL DIA

Cassadas al vol.

Un dia de festa de barri m' estava al portal de casa, ab cos de camisa y mitj endormiscat prenent la fresca. La gent passava pel carrer á corrúa feta. Ab els ulls clucs no veyá pas á ningú, pero tant com la son m' anava venint se m tornavan finas las orellas y sentia retalls de conversas. Aquí n van unas quantas mostrás.

Perico, tirali un correccamas sota las fandillas de la Quela que va tan estofada... Quin fástich! has vist la Mariagna de cal Bleda com va girbada sembla la avia Peras el dia de ser padrina... Ola! Pepita quan temps fa que desitjava veuret ¡que tal? Be y tu Manela? Y que vas bufona! y que estás guapa! Vaja, divertir-se. Adeu. Pim. Pam. (Dos pe-tones) Y quin gust de farina he trobat. Y quina mossa mes ordinariota... Goyta, 'l Macari, Angelina. Digali que dongui recados á la Ranca que segons diuhen malas llenguas... Be escolta, Juan; que pensas casarti ab la Pauleta? Que no sabs qué conta la gent... A qué va que no sabs porque li diuhen el Pocatripa á n' aquest home? Doncs porque 'l seu avi era borni... Ara 'l guetu 's pen-

sa que soch á cala tia Mercé. Ves que devia fer ell quan era jove... El que es el Pau, un pretenciós y un poca solta. Figurat que no 'm va voler deixar un duro per anar á Barcelona... Escolta, porque marxan del poble els de cal Musset? Ells diuhen que tenen negoci á Mallorca. Yo per mi que hi deu haver algun enredo, porque aquellas mossas... T' ho creurias tu que al Torrat li pega pallissa la dona? Ell que 's vol fer passar per valent... No, el que es á la sogra ya n' hi diré quatre de frescas ¡hont s' es vist, la grandíssima bruja! ab aquella llengua de infern... T'e n recordas d' aquell niu de merles que saviam al torrent fondo? Doncs va ser el Juanet, el dia que 'l trobi á fora... Mira aquí al portal com ronca el senyor Jota, se pensa que porque .. pòsali un petardo á la orella.

Yo que boto de la cadira, me n' entro á casa, embarro la porta y 'm fico al llit. Ya no sabia á quin mon m' estava y sentia que 'l coixí tot xiu, xiu, me deya á la orella: Ya sabs lo que son la gent; *una mena de fieras que 's llevant la pell els uns als altres.*

J.

Lo sach de terra

Rondalla oriental.

En lo temps de la picor y en terras orientals, regnava un rey que's distingia per la rectitut de consciencia, pel seu bon gust en materies de arts y per que li agradava viure ab totes las como litats possibles.

Esdevingué que anant á passar les temporades de calor en una de ses propietats de la vora de la ciutat, se fixá en lo bonich punt de vista que aquella tindria tirant á terra un edifici proper de la propietat reyal y que talment era un destorb pera satisfacer los desitjos del Rey.

Pero aquest, com era de consciencia, volgué que avans se complís ab la ley. Per aço un dels Ministres va anar á trobar al amo de la finca, que aleshores n'era una viuda, pera obtindre son consentiment, condició imprescindible segons las lleys d'aquell reyalme. Mes la viuda negá lo permís, y per lo tant, no acceptá la corresponent indemnisió com també era de ley.

—Com voleu que tingui valor—respongué la pobre dona al enviat del Rey—pera vendrem aquesta finca, si es un recort del home meu, la única deixa que d'ell poseheixo y que per res del mon me'n desferia. L'home va heretar aquesta propietat dels seus pares, y ja fa algunes centuries que la familia la poseheix. Cap d'ells, mal grat á ses necessitats, ha volgut vendresela. Ja veyeu, donchs, que si jo me la venia tots los passats del meu home no reposarian may més tranquils dintre ses tombes.

—Pero es precis que vos la vengueu; lo nostre Rey ho vol.

—Digau al nostre Rey y senyor—digué la viuda abaixant lo cap en senyal de reverencia—que no hi ha cap ley que m'hi obligui.

—Bona dona—afegí 'l Ministre—oblidau que 'l nostre Rey tot ho pot? Sa voluntat es ley, y una pobre viuda es molt poca cosa pera oposarse á sa voluntat sobirana. Are tingueho entés. Lo que no haveu fet de bon grat haureu de ferho per força, y á més á més que haventho

de fer á la força no vos donarem ni una malla.

—Y be--tartamudejá la viuda, sanglotant y ab les llagrimas que li amaraven lo rostre, redressantse tot lo que podia—y be, digau al senyor Rey que jo la finca no me la vench; no hi ha cap ley que m'obligui á ferho; si la vol que me la prengui.

Y aixís lo rey ho va fer. Després enviá l'arquitecte y una bona colla de mestres de cases pera començar l'enderrocament de la casa de la pobre viuda. Quan aquesta vegé al Rey y á tota aquella pila de gent que anavan á comensar la tasca, agafá l'ase, li posá la sarria, hi colocá quatre trastos, doná la mà al seu baylet que feya 'l ramell, y plorant abandoná aquell lloch.

No havian pas caminat molt quan en una giragonsa del camí, se toparen ab lo Governador d'aquella provincia. Era un home que tenia fama de ser un sabi, de una honradés á tota prova, aymant del seu Rey, com del poble que governava. De llunyanes terres compareixia gent pera consultarlo. Sos concells eran molt desitjats y seguits per tothom. Lo mateix Rey li tenia un carinyo boig y feya molt cas de lo que aquell home li deya.

Lo Governador al veure aquella pobre dona plorant y mitj desesperantse, no pogué menys de condolirsen, y atansantshi, li digué:

—¿Y donchs, bona dona, qué teniu?

La viuda li explicá de pe a pa tot lo que li passava.

Lo Governador se remaná 'l casquet que portava al cap, s'arreglá y desarregla la blanca barba, que be podem dir adornava aquell rostre pàlit, pero noble y expressiu, y desarrugant l'ample y magestuós front, acaba per dir á la viuda desconsolada:—Veniu ab mi, bona dona. Veyám si hi posarém algún pedaç.

Y Governador, dona, baylet y ase s'en-caminaren dret á la finca de la viuda. Caminavan pero sense dirse una paraula. La viuda guiava la comitiva y de tant en tant tocava al animal que afanyós s'entretenia menjantse les herbes de la margenada. Lo baylet cama así cama allá, no tenia prou ulls pera contemplar,

com contemplava mitj sorprés y boca badat les vestidures d'aquell sabi home, qui mastegantse lo bigoli, lo cap colat, y tot distret, pareixia com que rumiés la mostra.

Arribats que foren á la finca, lo Rey y la seva comitiva quedaren tots sorpresos.

Lo Rey s'adela: tá pera abraçar á son Governador, mes aquest com si no se'n adonés, saludá respectuosament, s'agenolia, y digué:

—Si vostra Magestat no hi te inconvenient, ompliria un sach de terra d'aquesta propietat.

Cap—contestá el Rey, no sabentse acabar aquella súplica tan fora de comú.

Lo Governador tregué un sach molt gros d'una de les sarries, lo feu badar al baylet, y agafant una pala que per allí hi havia, començá á omplir de terra lo sach.

Lo Rey estava confós; la comitiva reyal se'n reya, y fins los paletes, manobres y demés jornalers que se'n havian adonat, ho comentavan. Ningú se sabia explicar la sortida d'aquell home que tots tenian per tant sabi.—Va—digueren—es que n'hi ha vingut un arrel.

Lo Governador no feya cas de res. Paletada ve, paletada va, cop de terra el sach. Una vegada hagué lograt omplir-lo, va fer atansar lo burro, y ab molts bons modos va demanar al Rey que li ajudés á posar lo sach á dalt del ase. Van haverhi fins murmuracions entre 'ls presents per tant atrevida demanda. Pero 'l Rey com si fos la cosa mes natural, y al mateix temps pera donarli una prova de lo molt que l'estimava, s'ajupí y agafá 'l sach ple de terra. Rey y Governador peleyaren un ratet pera aixecar aquell sach, pero no pogueren.

—Pesa molt—digué 'l Rey, espolsantse la terra que li havia quedat á la má, y esbufegant pel esforç á que no hi estava acostumat.

—Pesa molt—contestá 'l Governador—pesa molt diu vostra Magestat. Donchs haveu de saber—continuá, ja dret, ab aquella mirada d'il·lu ninat que á tot-hom dominava—haveu de saber que més

pesa una injusticia feta pel Rey á un de sos subdits. A n'aquesta pobre viuda n'hi haveu fet una. No hi ha cap lley en nostres reyalms que vos autorise á fer lo que haveu fet. Arreglantho aixís, cóm voleu que vostres subdits siguin obedients á les lleys, si lo seu Rey es lo primer en trapijarles? Ademés, senyor, vos ja sabeu que les injustícies que fem á la terra, les portarém sobre la conciencia durant l'altra vida que 'ns espera. Are reflexioneu lo que 'n l'altra vida ha de ser vostra conciencia. Si aquest sach ple de la terra d'aquesta finca, ja vos mateix trobeu que pesa tant, figurevos lo que de vos será al compareixe devant del bon Deu ab lo pes de tota la terra de la propietat d'aquesta pobra viuda.

Lo Rey vacilá un moment, pero deixantse portar pel impuls generós de son cor y per la reclitut de sa conciencia, s'abraçá ab lo Governador, y no pogué menys d'elogiar los concells d'aquest.

Lo Rey maná reconstruhir la part de casa destruhida y retorná á la pobra viuda la finca que li perteneixia y que per un capritxo reyal li havia sigut arreballada.

J. Vidal y Jumbert.

GAT Y GOS

Vetaqui un gos,
vetaqui un gat,
qu' ara mateix s'han barallat;
vetaqui un gat,
vetaqui un gos,
que viuhén junts sense repós.

Més aquest gos,
més aquest gat,
no poden veure 'l del costat;
més aquest gat,
més aquest gos,
li mouhen brega junts els dos.

Quan aquest gos,
quan aquest gat,
ja deixan l'altre esgalabrat

llavors el gat,
llavors el gos,
al mateix plat menjan tots dos.

Com aquest gos,
ab aquest gat,
entre germans es l' amistat;
com el del gat,
com el del gos,
aixís l' amor es veleidós.

Vetaquí un gos,
vetaquí un gat,
aquesta faula s' ha acabat;
vetaquí un gat,
vetaquí un gos,
aquesta faula ja s' ha fos.

Joseph Alcoverro.

SETMANALS

Qui es que 'm podrà treure del apuro en que 'm trobo? Com pot fer unas *setmanals* un home que 's troba á sis horas de estació de carril, que no pot llegir diaris i que no mes te conversa ab els grills y las granotas, i algun que altre pagés cansat de cavar?

Aixó contava yo á un avi venerable de vuitanta anys, de aquets de l' esquena torta de tan acotarse als terrossos, un de aquets braus que han lluytat ab la fam, ab les pedregades, ab el mildef, ab la filoxera y han servat l' esperit sencer. Al veurem tan apurat me digué: no os espanteu mestre, que yo de mes grosses n' he sentit. Voleu que os dicti? Doncs apunti, senyor Canons. De alló que deya dels diaris, yo no n' he llegit may cap: may he arribat á saber totas aquestas desgracias que passen pel mon y que deuen fer posar pell de gallina, i está clar que ab aixó m' he estalviat molts disgustos i he pogut viure els meus vuytanta. Pel demés tampoc m' han fet cap falta per res. Veu? de saber aixó algú 'n pot traure algun profit

Apunti mes, que m' han dit que per aquet districte se presenta per diputat

un senyor que es amic de'n *Canallejas* i ha promés que si surt farà una carretera reyal desde Tarragona á Mallorca que no tindrà cap sotrec. A tothom qui 's porti galleda se li donarà feina á treure aiga i á preu fet. Item mes que farà alsar deu cents pams el campanar de Valls perque siga mes alt que 'l de Reus.

Altremet m' han dit també que desde primer de Agost se poden cassar guatllas i desde primer de Setembre se cassarán conills i perdius. Pero yo estich que per mes que digui 'l Govern, de *guatllas* se'n cassarán tot l' any á dotzenas á l' hivern á la vora del foch i al istiu tot prent la fresca.

I encara m' han dit mes...

—Prou per avuy. Ya 'm tornarà á dictar la setmana entrant, si te alguna altra cosa al pap. Com vos ni la Gaceta que es una especie de lloro xerraire que 's cria á Madrid.

L.

LA NOSTRA

Bandera, santa bandera,
bandera dels catalans;
alsemte á la devantera
sobre 'l pit y ab dues mans.
Ve ab nosaltres nostra mare,
nostra llengua y nostra lley;
la dissort no 'ns aclapara;
fins cayguts som poble rey.
Dels brassos d' en Casanova
los nostres l' han recullit;
y ara ets l' antiga y la nova,
que 'ts la terra y l' esperit.
Que 't segueixi qui es de rassa;
que s' aparti 'l qu' es dels borts.
sola terra, á cada passa,
fins estremirás als morts.
Y puig ets la patria vera,
será lo que Deu voldrá;
avant y enlayre, bandera,
que la sanch ja 't seguirá.
Deslliurans de forsa estranya;
si eram pochs, ja som llegions.
Sant Jordi mata l' aranya,
y destria les regions!

Angel Guimerá.